

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסתואליד אלהואשלה

פ/25/2380

הצעת חוק העונשין (תיקון – תקיפת עורך דין כתקיפת עובד ציבור), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 382א . בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, בסעיף 382א, בסעיף קטן (א), אחרי "המספק שירות לציבור" יבוא "או עורך דין".

דברי הסבר

סעיף 382א(א) לחוק העונשין, התשל"ז–1977, קובע עבירה ייחודית של תקיפת עובד ציבור וכולל שלוש חלופות שהעובר עליהן דינו מאסר 3 שנים, ובלבד שהתקיפה קשורה למילוי חובתו או תפקידו של הנתקף: תקיפת עובד ציבור, תקיפת מי שממלא חובה או תפקיד המוטלים עליו על פי דין, ותקיפת מי שנותן שירות מטעם גוף המספק שירות לציבור.

סעיף 382א(ב) קובע עונש חמור של 5 שנות מאסר אם התוקף ביצע את התקיפה באחת מהנסיבות המחמירות המנויות בסעיף. במקביל קובע החוק בסעיף 382א(ג) עונש זהה לתוקף עובד חירום המטפל באדם שמצוי בסכנת חיים או בסכנה חמורה לשלמות הגוף, או כאשר הוא עובד בחדר מיון.

מוצע לקבוע, כי לעניין סעיף 382א(א) יראו עורך דין כעובד ציבור, כך שתקיפה של עורך דין בקשר למילוי תפקידו תיחשב כעבירה של חומרה יתרה. מטרת התיקון המוצע להבטיח שעורך דין יוכל לבצע את תפקידו נאמנה, ללא חשש ומורא. לצורך כך תתווסף חלופה נוספת שתקבע באופן מפורש, כי תקיפת עורך דין במסגרת מילוי תפקידו – דינה כעבירה של תקיפת עובד ציבור.

לאחרונה אנו עדים לתופעה הולכת וגוברת של גילויי אלימות קשים כלפי עורכי דין בקשר למילוי תפקידם המקצועי מצד לקוחות או גורמים שונים הנוגעים להליך המשפטי. אחת לכמה ימים מתרחש אירוע אלימות חמור נגד עורך דין. לפי הערכות הגורמים המקצועיים לקוח אחד מכל עשרים לקוחות נוהג בתוקפנות כלפי עורך הדין.

מעמדו הייחודי של עורך הדין הוסדר זה מכבר בחקיקה ובפסיקת בתי המשפט, הקובעות כי תפקיד עורך הדין נושא אופי ציבורי בעודו פועל לפי צווי בתי המשפט לעשיית משפט צדק ומהווה חלק בלתי נפרד משלטון החוק במדינת ישראל. הבסיס החוקי לחובת עורך הדין כלפי בית המשפט נקבעה בסעיף 54 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א–1961, הקובע כי "במילוי תפקידיו יפעל עורך הדין לטובת שולחו בנאמנות

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

ובמסירות, ויעזור לבית המשפט לעשות משפט". מקורה של חובה זו במשפט האנגלי הרואה את עורך הדין כ-"officer of the court" ("נאמן בית משפט"), ומשקפת את האמון שרוכש בית המשפט למעמד עורכי הדין כמי שמסייעים לו לברר ולחשוף את האמת. משמעות היותו של עורך הדין נאמן בית משפט וחובתו זו כלפי בית המשפט, היא המעניקה לעורכי הדין את מעמדם המיוחד.

לאור מעמדו הייחודי כאמור של עורך הדין וריבוי המקרים בגין תקיפת עורכי דין נדרשת התייחסות מחמירה וייחודית בנסיבות בהן עורך הדין מותקף בקשר למילוי תפקידו. כל פגיעה בעורך דין, שיש בה כדי להרתיעו מלמלא חובתו בצורה נאמנה, מהווה פגיעה חמורה באינטרס הציבורי וביציבות שלטון החוק, ולפיכך יש לראות בה לעניין זה כתקיפת עובד ציבור.

הצעת החוק גובשה בסיועה של לשכת עורכי הדין.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת משה ארבל וקבוצת חברי הכנסת (פ/803/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה ארבל (פ/892/25).

הצעת החוק זהה לפ/892/25 ולא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ב בשבט התשפ"ג (13.02.2023)